

SPORMETRE

The Journal of Physical Education and Sport Sciences
Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi

DOI: 10.33689/spormetre.1133456

Geliş Tarihi (Received): 20.06.2022

Kabul Tarihi (Accepted): 31.10.2022

Online Yayın Tarihi (Published): 31.12.2022

ANTRENÖR-SPORCU İLİŞKİSİ DUYGUSAL KÖTÜ MUAMELE ÖLÇEĞİ'NİN (ASİDKMÖ) TÜRKÇEYE UYARLANMASI

Erdal Çetin^{1*}

¹Batman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, BATMAN

Öz: Çalışmanın amacı, Dietz ve ark. (2015) tarafından geliştirilen Antrenör-Sporcu İlişkisi Duygusal Kötü Muamele Ölçeği'ni (Coach-Athlete Relationship Emotional Maltreatment Scale) Türkçeye uyarlamaktır. 282 kişinin çevrimiçi katıldığı çalışmadan elde edilen verilerin yapı geçerliliğini test etmek için Doğrulamalı Faktör Analizi'ne (DFA); güvenilirliği test etmek için de Cronbach alfa verilerine bakılmıştır. Ayrıca Antrenör-Sporcu İlişkisi Duygusal Kötü Muamele Ölçeği ile Algılanan Çok Boyutlu Sosyal Destek Ölçeği ve Sosyal Bağlılık Ölçeği arasındaki korelasyonel ilişki analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, DFA birinci ve ikinci düzey analizlerden elde edilen indekslerde, oranların iyi uyum ve kabul edilebilir uyum aralığında olduğu görülmüştür. Birinci ve ikinci düzey analizler sırasıyla χ^2/df : 3,33-3,92; AGFI: ,86-,77; CFI: ,96-,95; IFI: ,95-,95; NFI: ,94-,93; RMSEA: ,92-,99; SRMR: ,029-,034 uyum seviyelerinde olmuştur. Yine Cronbach alfa güvenilirlik katsayıları, tüm ölçek için ,983 olarak belirlenmiştir. Son olarak Antrenör Sporcu İlişkisi Duygusal Kötü Muamele Ölçeği ile Sosyal Bağlılık Ölçeği (-,597) ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (-,492) arasında negatif ve anlamlı bir korelasyon olduğu tespit edilmiştir. Araştırma verilerine dayanarak Türkçeye uyarlanan ölçeğin 18-25 yaş aralığında bulunan sporculara yönelik antrenörlerin kötü muamelesini ölçme ve değerlendirmede; geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Antrenör-sporcu ilişkisi, duygusal kötü muamele, istismar, sporda kötü muamele

TURKISH ADAPTATION OF COACH-ATHLETE RELATIONSHIP EMOTIONAL MALTREATMENT SCALE (CAREMS)

Abstract: This study aims to adapt Coach-Athlete Relationship Emotional Maltreatment Scale developed by Dietz et al. (2015) to Turkish. Confirmatory Factor Analysis (CFA) was examined to test the construct validity of the data obtained from the study, in which 282 people participated online; and also Cronbach's alpha data were examined to test the reliability of this data. In addition, the correlation between Coach-Athlete Relationship Emotional Maltreatment Scale and Perceived Multidimensional Social Support Scale and Social Connectedness Scale was analysed. As a result of the analyses, it was found that the produced ratios were well fitting and acceptable harmony according to the indexes obtained from the CFA first and second-level analyzes. The first and second-level analyses were at the following compliance levels: χ^2/df : 3,33-3,92; AGFI: ,86-.77; CFI: ,96-.95; IFI: ,95-.95; NFI: ,94-.93; RMSEA: ,92-.99; and SRMR: ,029-.034, respectively. The Cronbach's alpha reliability coefficient was ,983 for all scales. Finally, it was determined that Coach-Athlete Relationship Emotional Maltreatment Scale a significant negative correlation with the Social Connectedness Scale (-,597) and Multidimensional Scale of Perceived Social Support (-,492). The findings showed that the Turkish adaptation of the scale is a considered tool valid and reliable in measuring and evaluating the maltreatment of coaches towards athletes aged 18-25.

Key Words: Abuse, coach-athlete relations, emotional maltreatment, maltreatment in sports

*Sorumlu Yazar: Erdal ÇETİN, Dr. Öğr. Üyesi, E-mail: erdal.cetin@batman.edu.tr

GİRİŞ

Duygusal (psikolojik) kötü muamele, bilişsel ve duygusal gelişimin yanı sıra toplumsal ilişkileri etkileyen bireyler arası şiddetin yaygın bir biçimidir. Aile, okul ve iş yeri başta olmak üzere, başkaları üzerinde denetim kurmanın amaçlandığı birçok yerde ortaya çıkabilmektedir. Çocukluk, gençlik veya yetişkinlik gibi çeşitli dönemlerde yaşanması muhtemel olan bu eylemler, diğer şiddet biçimleri gibi bireyde yıkıcı bir etki bırakabilmektedir (Öztürk, 2020; Polat, 2007; Uğur, 2020).

Duygusal kötü muamele; eylemlerin niteliği, teşhis edilmesi ve değerlendirilmesinde yaşanan zorluklardan dolayı tanımlanması güç kavramlardan biridir (Honor, 2012). Ancak literatürde yer alan bazı ayırt edici özellikler ile diğer şiddet ve kötü muamele biçimlerinden ayrıştırılması mümkündür (Slep ve ark., 2011). Bu özelliklerden birisi kötü muamelenin rahatsızlık veren sözlü ifadeler veya jest ve mimiklere dayanmasıdır. Yani birey üzerinde doğrudan fiziksel bir müdahale olmadığı için genellikle failin soyut, rahatsız edici veya pasif (ihmalî davranışlar) eylemlerinden ortaya çıkmaktadır (McGee ve Wolfe, 1991). Bu anlamda duygusal kötü muamele, duygusal istismar ve şiddet gibi aktif eylemlerinin yanı sıra ihmal gibi pasif eylem biçimlerini kapsamaktadır (Duman, 2018; 32). Yine birey üzerinde yarattığı zararın yanında ortaya çıkması muhtemel (potansiyel) zararların da dikkate alındığı geniş bir kapsama sahiptir (Uğur, 2020). Eyleme maruz kalan veya eylemi yapan kişinin niteliklerine göre kötü muamelenin farklılaşan biçimleri olsa da genel olarak aşağılama, reddetme, tehdit etme, görmezden gelme/göz ardı etme, sevgi ve şefkat göstermeme, eğitsel ve tıbbi ihmal gibi eylemler şeklinde ortaya çıkmaktadır (Glaser, 2002; Hart ve ark., 1998; Slep ve ark., 2011).

Çocuk ve gençlere yönelik kötü muamelede hangi ortam ve durumların risk oluşturduğu incelendiğinde, risklerin kurumların yapısına göre değiştiği görülmektedir. Bazen aile, sosyal hizmet gibi bakım kurumları bazen de okul gibi eğitim kurumları dikkat çekmekte ve her kurumdaki hâkim ilişkilerden dolayı farklı fail profili ve riskler ortaya çıkmaktadır (Aras ve ark., 2016; Peker, 2020; Yıldız, 2020). Bu kurumlardan biri olan spor, çocuk ve gençlerin fazla zaman geçirdiği ve emek verdiği bir alan olması sebebiyle kötü muamele olasılığı taşıyan kurumlardan biridir. Aile içinde ebeveynlere, okulda öğretmen ya da akranlara yoğunlaşırlarken spor kurumlarında ise sporcular ile daha fazla zaman geçirmeleri ve onlarla doğrudan temas kurmaları nedeniyle antrenöre odaklanılmaktadır (Alexander ve ark., 2011; Bjørnseth ve Szabo, 2018; Hartill ve ark., 2021; Stirling ve Kerr, 2008).

Genel anlamda bakıldığında çocuk ve gençlerin yeteneklerini geliştirmek için eğitim aldığı tüm kurumlarda olduğu gibi sporda da eğitmenleri ile kurdukları ilişkiler oldukça önemlidir. Antrenörlerin sporcu ile kurdukları olumlu ilişkiler, çocuk / gençlerin sportif başarıları üzerinde etkili olmasının yanında özgüven, iş birliği, stresle baş etme, sosyalleşme, disiplin gibi olumlu çıktılarının daha erken ve daha iyi bir şekilde sonuç vermesini sağlamaktadır (Altıntaş ve ark., 2012; Doğan, 2005; Doğan, 2007; Jowett, 2005; Nicholls ve ark., 2016; Olympiou ve ark., 2008; Tolukan ve Akyel, 2019). Ancak bazı çalışmalar, spor ortamında antrenörlerin doğru olmayan yöntem ve araçlarla çocuk ve gençlere yönelik rahatsız edici eylemlerde bulduklarını ortaya çıkarmıştır (Alexander ve ark., 2011; Assink ve ark., 2019; Bjørnseth ve Szabo, 2018; Brackenridge, 2001; Fortier ve ark., 2020; Gervis ve Dunn, 2004; Gervis ve ark., 2016; Kerr ve ark., 2019; Ohlert ve ark., 2017; Stafford ve ark., 2013; Stirling ve Kerr, 2008). Cinsel, fiziksel, duygusal / psikolojik vb. kötü muamele şeklinde ortaya çıkan bu pratikler özellikle gergin, rekabetin ve bireysel kaygıların öne çıktığı spor ortamlarında alan bulabilmektedir. Bu konu üzerine yapılan araştırmalar (Fortier ve ark., 2020; Gervis ve Dunn, 2004; Kerr ve ark., 2014; Stirling ve Kerr, 2008) spor ortamında duygusal kötü muamelenin sporculara bağırma,

küfretme; onları aşağılama, performanslarından dolayı küçük düşürme; sporcuların müsabaka ve turnuvalara katılmalarını engelleme veya engelleme ile tehdit etme gibi davranışlar şeklinde ortaya çıktığını göstermiştir.

Sporcular, yaş aldıkça verdikleri emeklerin karşılığı olarak profesyonel organizasyonlara (turnuva ve şampiyonalara) katılmayı istemekte ve sporcuların bu organizasyonlara kabul edilme ihtimalleri artmaktadır. Bazı spor branşlarında çocuk yaşta başlayan profesyonel müsabakalara katılım süreci; sporun niteliğine, sportif başarıya ve spora atfedilen role göre ilerleyen yaşlarda da devam etmektedir. Popüler bir spor dalı olması ve daha fazla çocuk ve gencin yer alması nedeniyle başta futbol olmak üzere birçok branşta yeteneklerini ortaya koymaları ve bu yönde gelişim gösterip başarılarını kanıtlamaları için 18-25 yaş aralığı önemlidir. Çocuk yaşta başlayan ve yetişkinlikte devam eden süreç içinde, antrenörün yetki ve güç ilişkilerini olumsuz yönde kullanması, sporcular üzerinde büyük bir baskı yaratmaktadır. Böylesi bir durumla karşı karşıya kalan çocuk ve gençler, çeşitli yöntemlerde baskılanmakta, aşağılanmakta ve sözlü şiddete maruz kalabilmektedir (Brackenridge, 2001; Stirling ve Kerr, 2009; Gervis ve ark., 2016).

Özellikle antrenörlerin yanlış davranışlarda bulunduğu denetimsiz bir spor ortamı, kendini savunmasız hisseden çocuk ve gençlerin güvenli bir şekilde spor yapmalarını engelleyebilmektedir (David, 2005; Eliasson, 2015). Öyle ki bu eylemlerden bazıları, eğitimin bir parçası hâline dönüşmüş durumdadır. Gençler, sporda başarının mutlak hedef olarak belirlendiği; hırs, rekabet, mücadele gibi duyguların ön plana çıkarıldığı bir ortam içinde sosyalleşmektedir. Dolayısıyla çoğu duygusal istismar / kötü muamele pratikleri, söz konusu sosyalleşme biçimi nedeniyle görmezden gelinmektedir. Vertommen ve ark.'nın (2016) Hollanda ve Belçika'da yaptıkları çalışmada duygusal kötü muamelenin diğer şiddet biçimlerine göre daha fazla (%38) yaşandığını ortaya çıkarmıştır. Ancak bazı çalışmalar duygusal kötü muamelenin oranının daha yüksek olduğunu belirlemiştir. Alexander ve ark.'nın (2011) Birleşik Krallık'ta yaptıkları çalışmada psikolojik şiddet veya duygusal zarara maruz kalan sporcuların oranı %75 olarak tespit edilmiştir. Yine yakın bir zamanda Ohlert ve ark.'nın (2020) Almanya, Hollanda ve Belçika'da yaptıkları çalışmada %71,9; Pankowiak ve ark.'nın (2022) Avustralya'da yaptıkları çalışmada ise %76 gibi yüksek sayılabilecek duygusal / psikolojik şiddet oranlarının olduğu görülmüştür.

Bireyler arasında var olan güç ilişkileri, yetişkinin mutlak otorite kurmasına neden olmaktadır. Otorite sahiplerinden biri olan antrenörler, sporcuyla kurdukları yoğun ilişkiler sırasında sporcuya duygusal kötü muamele uygulayan faillerden biri olarak ön plana çıkmaktadır (Çetin ve Hacısöftaoğlu, 2020; Wilinsky ve McCabe, 2021). Hartill ve ark.'nın (2021) bazı Avrupa ülkelerinde yaptıkları çalışmada ihmal eylemlerinin % 38'inin, psikolojik şiddet eylemlerinin ise %32'sinin antrenör veya eğitimciler tarafından gerçekleştiğini ortaya çıkarmıştır. Aynı şekilde Pankowiak ve ark.'nın (2022) yaptığı araştırmada ise antrenörün psikolojik kötü muamelesine maruz kalanların oranı %54 olarak belirlenmiştir.

Bireyin ruh sağlığını, refahını ve esenliğini tehdit eden duygusal kötü muameleyi konu alan çalışmalar, başta antrenör olmak üzere farklı failerin bilinçli eylemlerinden ve sporcuların istismarı bildirmeme gibi nedenlerden dolayı olgunun tüm gerçekliğiyle ortaya koymakta zorlanıldığını göstermiştir (Stirling ve Kerr, 2009; 2013). Bu anlamda konuyla ilgili farklı çalışma ve ölçme araçlarının geliştirilmesi önem arz etmektedir. Yine Türkiye'de antrenör sporcu ilişkisini duygusal kötü muamele üzerinden ele alan herhangi bir ölçeğin olmaması, bu çalışmanın önemini artırmaktadır. Bu bağlamda çalışma Ditez ve ark. (2015) tarafından geliştirilen Antrenör-Sporcu İlişkisi Duygusal Kötü Muamele Ölçeği'ni (Coach-Athlete

Relationship Emotional Maltreatment Scale-CAREMS) Türkçeye uyarlamayı ve konuyla ilgili Türkiye'deki akademik çevrelere araç oluşturmayı amaçlamaktadır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırma, nicel araştırma yönteminin tarama modeline dayanan ölçek uyarlama çalışmasıdır (Büyüköztürk ve ark., 2016; Karasar, 2011).

Araştırma Grubu

Katılımcıların çalışma grubuna dâhil edilmesi için ölçeğin sahip olduğu iki ön koşul bulunmaktadır (Dietz ve ark. 2015). Birincisi, ölçek 18-25 yaş aralığında bulunan sporculara için hazırlanmıştır. Dolayısıyla örneklem grubu 18-25 yaş aralığındaki bireylerden oluşmuştur. İkincisi ise katılımcıların aktif bir şekilde spor yapmaları ve son bir yıl içinde bir antrenör ile çalışmış olmalarıdır. Çünkü ölçek soruları son bir yıl içinde yaşanan duygusal kötü muameleyi ölçmeye yönelik olarak hazırlanmıştır. Bu ön koşulları taşımayan bireyler araştırma grubuna dâhil edilmemiştir.

Ölçek çevrimiçi bir yöntem ile uygulandığından dolayı kolay örnekleme yöntemi (Ural ve Kılıç, 2021) tercih edilmiştir. Farklı spor kulüpleri, Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri ve üniversiteler ile iletişim kurularak ölçek yaygınlaştırılmaya çalışılmıştır. Ölçeğe 32 farklı ilde yaşayan ve 26 farklı spor branşında spor yapan birey katılmıştır.

Araştırma için iki aylık süreç içinde, 306 kişi katılım sağlamıştır. Ancak eksik verilen cevaplar ve anketin güvenilirlik ve geçerliliğini etkileyebileceği belirlenen bazı katılımcılar nedeniyle sayı; 120 kadın, 162 erkek olmak üzere 282'ye düşürülmüştür. Katılımcıların %42,6'sı kadın, %57,4'ü erkektir. Araştırmaya katılım için yaş ön koşulundan (18-25 yaş) dolayı katılımcılar, ağırlıklı olarak liseden mezun olan (%32,6) ve lisans / ön lisans düzeyinde okuyan ya da mezun olan bireylerden (%58,9) oluşmuştur. Diğer katılımcıların %5,3'ü ortaokul ve altında, %3,2'si ise lisansüstü eğitim seviyesinde oldukları belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Çalışma için öncelikle Batman Üniversitesi Etik Kurulu'ndan (12.05.2022 tarih, 2022/05 toplantı sayısı, 11 nolu karar) onay alınmıştır. Ölçeğin Türkçeye uyarlanması için yapılan diğer işlem ise makalede bildiri yapılan sorumlu yazar ile e-posta üzerinden iletişim kurulması olmuştur. Makalenin sorumlu yazarı ile elektronik posta yolu ile iletişime geçilmiş ve uyarlama çalışması için izin istenmiştir. Diğer yazarların da bilgisiyle izin almak için gönderilen e-postaya verilen olumlu cevabın ardından ölçek, Türkçeye çevrilmeye başlanmıştır. Türkçeye çevirme sürecinde iki çevirmenden profesyonel destek alınmıştır. Yine konu ile ilgili çalışan bir akademisyenin görüşlerine başvurulmuştur. Çevirmenlerden ve alan uzmanından alınan görüşlerden sonra yazar tarafından formun ilk hâli oluşturulmuştur. Akabinde formun anlaşılabilirliğini test etmek için ilgili yaş aralığından bulunan ve araştırmaya katılma özelliğine sahip beş sporcu ile yüz yüze görüşülmüş ve ölçek uygulanmıştır. Bu yolla soruların anlaşılabilirliği test edilmeye çalışılmıştır. Katılımcılardan elde edilen dönütlerden sonra ölçeğe son hâli verilmiş ve ölçeğin uygulanmasına başlanmıştır.

Çalışmada Türkçeye uyarlanan ölçek ile birlikte Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ÇBASDÖ) ve Sosyal Bağlılık Ölçeği (SBÖ) de uygulanmıştır. Bu ölçeklerin seçilmesinde temel amaç söz konusu ölçeklerin kötü muamele, şiddet ve istismar gibi konularla (Akbaş ve ark., 2016; Arslan, 2015; Evans ve ark., 2013; Turan ve Traş, 2017; Xiang ve ark., 2018; Van

Delft ve ark., 2013) beraber kullanılması ve aralarındaki korelasyonel ilişkiden dolayı ölçüt geçerliliğine katkı sunacak olmasıdır.

Antrenör-Sporcu İlişkisi Duygusal Kötü Muamele Ölçeği: Araştırma için Ditez ve ark. (2015) tarafından geliştirilen ölçek kullanılmıştır. 19 madde ve 5 alt boyuttan oluşan ölçek, 5'li likert tipi (1 Hiçbir zaman - 5 Daima) bir ölçüme dayanmaktadır. 18-25 yaş aralığındaki genç sporculara uygulanan ve antrenörün duygusal kötü muamelesinin ortaya çıkarılmaya çalışıldığı ölçekte altı soru, “performansa dayalı aşağılama” alt boyutu; dört soru, “doğrudan kişisel aşağılama” alt boyutu; üçer soru da “utandırıcı davranışlar”, “dolaylı kişisel aşağılama”, “göz korkutucu davranışlar” alt boyutlarını ölçmeye dönüktür. Ölçek, toplam puan üzerinden değerlendirilmekte ve en az 19, en yüksek 95 puan alınmaktadır. Ölçekten alınan puanlar yükseldikçe sporcuların, antrenörlerin duygusal kötü muamelesine maruz kalma oranları artmaktadır.

Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ÇBASDÖ): Amerika Birleşik Devletleri’nde Zimet ve ark. (1988) tarafından geliştirilen bir ölçektir. Ölçeğin Türkçeye uyarılama çalışması Eker ve Arkar (1995); Çakır ve Palabıyık (1997); Eker ve ark. (2001) tarafından yapılmıştır. ÇBASDÖ, 12 maddeden ve 7’li likert tipi kullanılan bir derecelendirme sisteminden oluşmaktadır. Ölçekte alınabilen puanlar 7 ile 84 arasında değişmektedir.

Sosyal Bağlılık Ölçeği (SBÖ): Lee ve Robbins (1995) tarafından geliştirilmiş ve Duru (2007) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Sosyal bağlılık duygusunu ölçmek amacı ile geliştirilen ölçek, bireylerin toplumsal ilişkilerindeki duygu ve düşüncelerini ne sıklıkla yaşadıklarını ortaya çıkarmayı amaçlar. Ölçek, 8 sorudan oluşmakta ve 6’lı likert ile ölçüm yapmaktadır. Ölçekten elde edilen puanlar 6 ile 48 arasında değişmektedir.

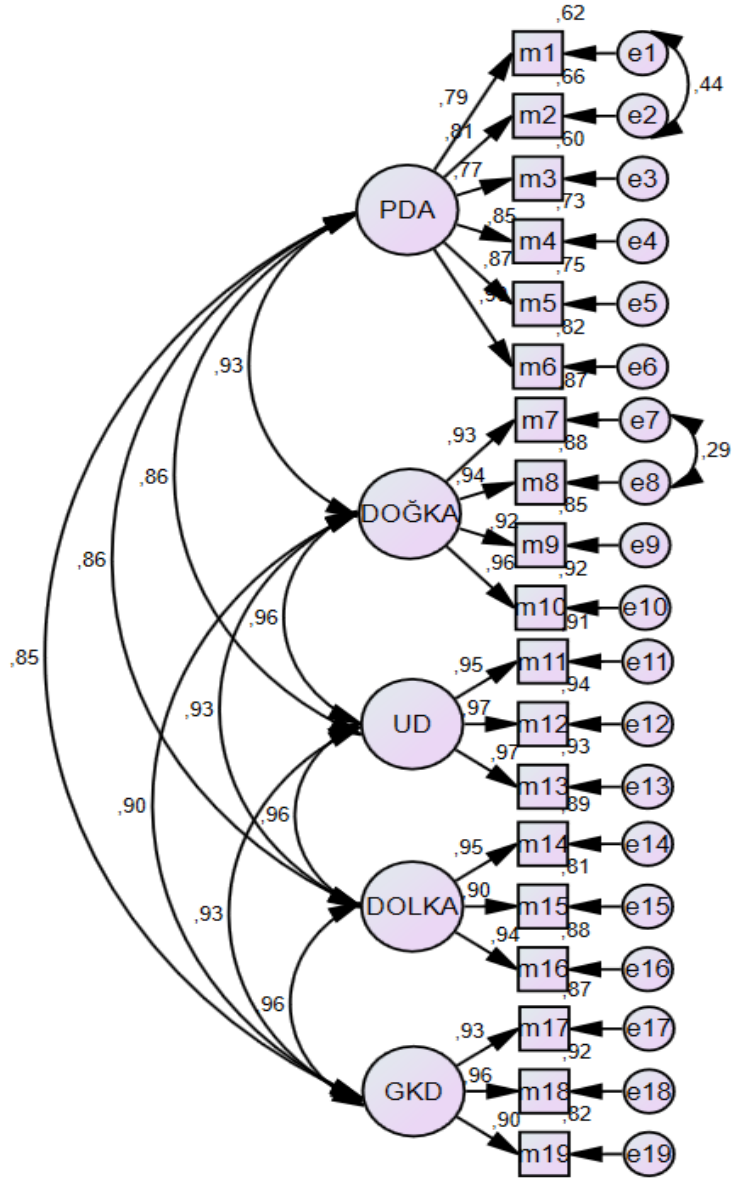
Verilerin Analizi

Verilerin analizinde, SPSS 24 ve AMOS 21 kullanılmıştır. Yapı geçerliliği için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. Ölçeğin güvenilirlik analizine, Cronbach alfa güvenilirlik katsayılarıyla bakılmıştır. Ayrıca duygusal kötü muamele ile ilişkili olduğu araştırmalarla desteklenen Algılanan Çok Boyutlu Sosyal Destek Ölçeği ve Sosyal Bağlılık Ölçeği ile Antrenör-Sporcu İlişkisi Duygusal Kötü Muamele Ölçeği arasındaki korelasyonel ilişkiye bakılmıştır.

BULGULAR

Yapı Geçerliliği:

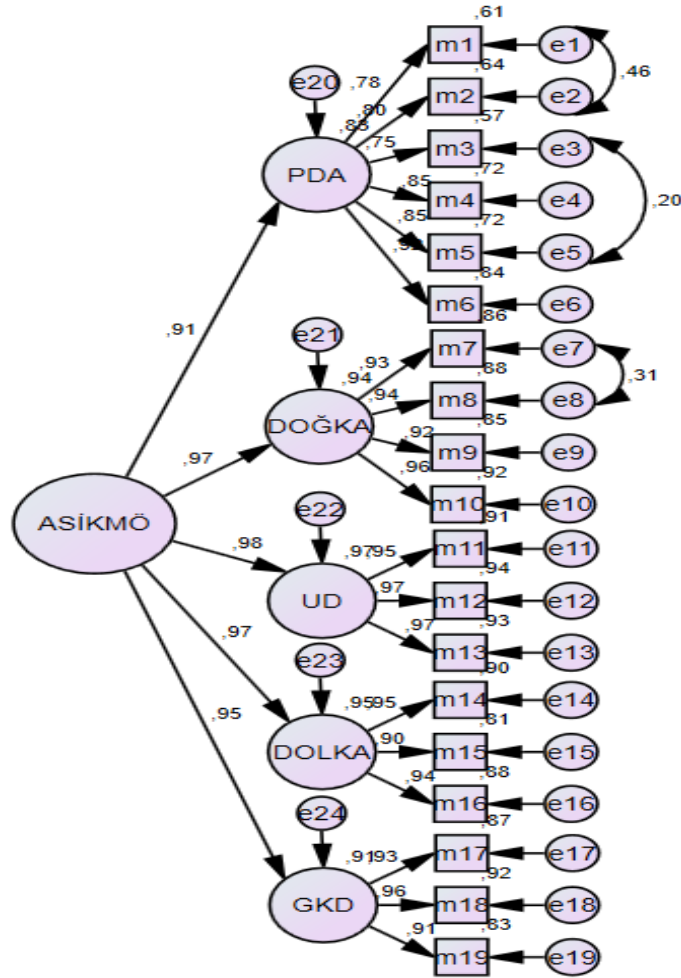
Antrenör-Sporcu İlişkisi Duygusal Kötü Muamele Ölçeği’nin (ASİDKMÖ) Türkçeye uyarılmasında geçerlilik çalışması için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. DFA ile maddelerin temsil gücü araştırılmış ve faktörler arasındaki ilişkiler incelenmiştir. DFA sonuçlarına göre faktörler arası yük değerlerinin saptanabilmesi için birinci düzey analizlere ilişkin Path Diyagramı, Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1: ASİDKMÖ Birinci Düzey Path Diyagramı

Birinci düzey analizlerde faktör yüklerinin performansa dayalı aşağılama alt boyutu, ,77 ve ,90 arasında; doğrudan kişisel aşağılama alt boyutu, ,92 ve ,96 arasında; utandırıcı davranışlar alt boyutu, ,95 ve ,97 arasında; dolaylı kişisel aşağılama alt boyutu, ,90 ve ,95 arasında; göz korkutucu davranışlar alt boyutu ise ,90 ve ,96 arasında olduğu belirlenmiştir.

Birinci düzey DFA ile elde edilen beş alt boyutunun geçerliliğini göstermek için ikinci düzey DFA yapılmıştır. Ölçeğin ikinci düzey DFA'nın bağlantı şeması, Şekil 2'de verilmiştir.

Şekil 2: ASİDKMÖ İkinci Düzey Path Diyagramı

İkinci düzey analizlerde faktör yükleri incelendiğinde; performansa dayalı aşağılama alt boyutunun ,75 ve ,92 arasında; doğrudan kişisel aşağılama alt boyutunun ,92 ve ,96 arasında; utandırıcı davranışlar alt boyutunun ,95 ve ,97 arasında; dolaylı kişisel aşağılama alt boyutunun ,90 ve ,95 arasında; göz korkutucu davranışlar alt boyutunun ,91 ve ,96 arasında olduğu görülmektedir.

Çalışmada uyum indeksleri için iyi ve kabul edilebilir uyum ölçütleri ile araştırmada elde edilen doğrulayıcı faktör analizlerinin verileri, Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1: ASİDKMÖ uyum indeksleri

İndeks	İyi uyum	Kabul edilebilir uyum	Birinci düzey DFA	İkinci düzey DFA
χ^2/df	$0 \leq \chi^2/df \leq 2$	$2,00 \leq \chi^2/df < 5,00$	3,33	3,92
AGFI	$,90 \leq AGFI \leq 1,00$	$,85 \leq AGFI \leq ,95$,86	,77
CFI	$,97 \leq CFI \leq 1,00$	$,95 \leq CFI \leq ,97$,96	,95
IFI	$,97 \leq IFI \leq 1,00$	$,95 \leq NNFI \leq ,97$,96	,95
NFI	$,95 \leq NFI \leq 1,00$	$,90 \leq NFI \leq ,95$,94	,93
RMSEA	$0 \leq RMSEA \leq ,05$	$,05 \leq RMSEA \leq ,1$,092	,099
SRMR	$0 \leq S-RMR \leq ,05$	$,05 \leq S-RMR \leq ,10$,029	,034

Yapı geçerliliğini test etmek için kullanılan uyum indekslerine bakıldığında; ASİDKMÖ χ^2/df , AGFI, CFI, IFI, NFI, RMSEA, SRMR değerlerinin iyi uyum ve kabul edilebilir uyum seviyelerinde olduğu görülmektedir.

Güvenirlilik:

Ölçeğin iç tutarlılığı belirlemek için ölçek ve her bir alt boyutun Cronbach alfa (α) katsayısına bakılmıştır.

Tablo 2: ASİDKMÖ Cronbach Alfa Değerleri

Ölçek ve Alt Boyutları	Cronbach Alfa Güvenirlilik Katsayısı
Antrenör Sporcu İlişkisi Duygusal Kötü Muamele Ölçeği	,983
Performansa Dayalı Aşağılama (Alt Boyut)	,906
Doğrudan Kişisel Aşağılama (Alt Boyut)	,968
Utandırıcı Davranışlar (Alt Boyut)	,974
Dolaylı Kişisel Aşağılama (Alt Boyut)	,949
Göz Korkutucu Davranışlar (Alt Boyut)	,950

Tablo 2’de görüldüğü gibi Antrenör Sporcu İlişkisi Duygusal Kötü Muamele Ölçeği Cronbach alfa değerinin ,983; performansa dayalı aşağılama alt boyutu değerinin ,906; doğrudan kişisel aşağılama alt boyutu değerinin ,968; utandırıcı davranışlar alt boyutu değerinin ,974; dolaylı kişisel aşağılama alt boyutu değerinin ,949; göz korkutucu davranışlar alt boyutu değerinin ,950 olduğu belirlenmiştir.

Ölçüt geçerliliği:

ASİDKMÖ’nün ölçüt geçerliliği çalışmasında, SBÖ ve ÇBASDÖ formu kullanılmıştır. ASİDKMÖ’nün ölçüt geçerliliğinin belirlenmesi için yapılan korelasyon analizi sonucunda, sporcuların ölçekten aldıkları puanlar ile SBÖ ve ÇBASDÖ’nden aldıkları puanlar arasında, anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

Tablo3: Antrenör Sporcu İlişkisi Duygusal Kötü Muamele ve SBÖ ve ÇBASDÖ arasındaki ilişki

	SBÖ	ÇBASDÖ
Antrenör Sporcu İlişkisi Duygusal Kötü Muamele Ölçeği (ASİDKMÖ)	-,597**	-,492**
Performansa Dayalı Aşağılama (Alt Boyut)	-,548**	-,430**
Doğrudan Kişisel Aşağılama (Alt Boyut)	-,557**	-,482**
Utandırıcı Davranışlar (Alt Boyut)	-,573**	-,489**
Dolaylı Kişisel Aşağılama (Alt Boyut)	-,575**	-,475**
Göz Korkutucu Davranışlar (Alt Boyut)	-,575**	-,467**

**p < 0,01. n=282

Tablo 3’teki verilere göre ASİDKMÖ’nün SBÖ (-,597) ve ÇBASDÖ (-,492) arasında negatif ve anlamlı korelasyon olduğu görülmektedir. Antrenör, sporcu ilişkisinde; sporcuların deneyimledikleri kötü muamele oranı artığında, katılımcıların sosyal bağlılık ve algıladıkları sosyal destek oranının azaldığı görülmektedir. Benzer ilişki biçimi, ASİDKMÖ’nün tüm alt boyutları için geçerlidir. Tüm alt boyutlar ile sosyal bağlılık ve algılanan sosyal destek arasında, negatif ve anlamlı bir korelasyon vardır. Çocuk ve gençlerin yetişkinler ile yaşadıkları olumsuz deneyimlerin, onların sosyal çevreleri ile kurmuş oldukları ilişkileri etkileme potansiyeli

taşıdığı, ölçek verileriyle desteklenmektedir. Bu durum, ölçeğin ölçmek istediği özelliğe (duygusal kötü muamele) ek bir geçerlilik kanıtı olarak gösterilebilir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Dietz ve ark. (2015) tarafından geliştirilen orijinal ölçeğin analizinde Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılmış ve elde edilen sonuçlara göre ölçeğin son hali 19 madde ve beş alt boyuttan oluşmuştur. Çalışmada Cronbach alfa değeri tüm ölçekte ,96, alt boyutlar için ,86 ile ,90 arasında tespit edilmiştir. Ölçek uyarılama çalışmamızda ise yapı geçerliliğini incelemek için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. Birinci ve ikinci düzey analizlerden elde edilen indekslerde, oranların iyi uyum ve kabul edilebilir uyum aralığında olduğu görülmüştür (Erkorkmaz ve ark., 2013; Gürbüz, 2019; Kaplan, 2000; MacCallum, 1996; Özdamar, 2016). Birinci ve ikinci düzey analizlerde sırasıyla χ^2/df : 3,33-3,92; AGFI: ,86-,77; CFI: ,96-,95; IFI: ,95-,95; NFI: ,94-,93; RMSEA: ,92-,99; SRMR: ;029-,034 uyum seviyelerinde olmuştur. Yine Cronbach alfa değerlerine bakıldığında ölçeğin iç tutarlılığının yüksek olduğu ve uygun sonuçlar verdiği belirlenmiştir (Durmuş ve ark., 2013; Kalaycı, 2009). Uyarılama çalışmasında ölçeğin tümü için Cronbach alfa değeri ,98 olarak tespit edilmiştir. Alt boyutların Cronbach alfa değerine bakıldığında; performans dayalı aşağılama alt boyutu ,906; doğrudan kişisel aşağılama alt boyutu ,968; utandırıcı davranışlar alt boyutu ,974; dolaylı kişisel aşağılama alt boyutu ,949; göz korkutucu davranışlar alt boyutu ,950 olduğu ortaya çıkmıştır.

Yapılan çalışmada Antrenör-Sporcu İlişkisi Duygusal Kötü Muamele Ölçeği (ASİDKMÖ) ile SBÖ ve ÇBASDÖ arasındaki korelasyonel ilişki ortaya konulmuştur. ASİDKMÖ'nin SBÖ (-,597) ve ÇBASDÖ (-,492) arasında negatif ve anlamlı korelasyon belirlenmiştir. Söz konusu veriler, ölçek ve alt boyutlarının ölçüt geçerliliğinin doğru veriler verdiğini göstermesi bakımından önemli olmuştur. Araştırma verileri literatürdeki diğer çalışmaları (Akbaş ve ark., 2016; Arslan, 2015, 2018; Bostan ve Duru, 2019; Turan ve Traş 2017) desteklemiş ve duygusal kötü muameleyi deneyimleyen bireylerde hem sosyal bağlılık hem de algılanan sosyal destek arasında negatif yönlü yüksek bir korelasyon olduğunu ortaya çıkarmıştır. Arslan (2018), yaptığı çalışmada daha yüksek düzeyde psikolojik kötü muamele yaşayan ergenlerin daha düşük sosyal bağlılık seviyelerine sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bostan ve Duru (2019) algılanan psikolojik istismar ve kötü muamele ile sosyal bağlılık arasında olumsuz yönde anlamlı ilişki olduğunu ve psikolojik kötü muameleye maruz kalanlarda sosyal bağlılığın önemli bir ara mekanizma olabileceğini belirlemiştir. Algılanan sosyal destek ile kötü muamele arasındaki ilişkiye bakıldığında ise Akbaş ve ark.'nın (2016) çalışmaları dikkat çekmektedir. Ensest mağduru çocuklar ile yapılan çalışmada ensest mağduru kızlar kontrol grubu ile karşılaştırıldığında, ailelerinden algıladıkları sosyal desteğin anlamlı seviyede daha düşük olduğu bildirilmiştir. Turan ve Traş (2017), 15-18 yaş arasındaki ergen bireyler üzerinde yürüttüğü çalışmada ergenlerin fiziksel, duygusal ve cinsel istismar yaşantıları ile aile, arkadaş ve öğretmenden algılanan sosyal destek düzeyleri arasında negatif yönlü orta düzeyde anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

Ölçek uyarılama çalışmasında elde edilen veriler, 19 soru ve beş başlıktan oluşan alt boyut ile ölçeğin orijinalini (Dietz ve ark., 2015) desteklemiştir. Ölçek, her bir maddesi 1-5 puan aralığında olacak şekilde toplamda en az 19 en fazla 95 puandan oluşmaktadır. Sporun performans eksenli özelliğinden dolayı genç sporcuların performansları üzerinden aşağılanması veya baskı altına alınması “performansa dayalı aşağılama”; herhangi bir nedenden dolayı genç sporcuya dönük küfür, ağır hakaret veya aşağılama “doğrudan kişisel aşağılama”; anılar, şakalar vb. ifadeler üzerinden bireyin rahatsız edilmesi “utandırıcı davranışlar”; bireyin ailesi veya diğer farklı hususlar üzerinden utandırılması ya da aşağılanması “dolaylı kişisel

aşğılama”; farklı pratikler ile cezalandırmakla tehdit edilmesi ve sporcunun sindirilmeye çalışılması “göz korkutucu davranışlar” alt boyutlarını ölçmektedir. Sonuç olarak, bu çalışmadan elde edilen geçerlik ve güvenilirlik değerleri, Türkçeye uyarlanan ölçeğin 18-25 yaş aralığında bulunan sporculara yönelik antrenörün kötü muamelesini ölçme ve değerlendirmede; geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermiştir. Diğer rahatsız edici davranış biçimleri kadar önemli olan duygusal kötü muamelenin çocuk ve gençler üzerinde bıraktığı etkiler dikkate alındığında, yapılan bu uyarlama çalışmasının konuyla ilgili Türkiye’de eksikliği görülen bir ölçeği literatüre kazandırması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Alexander, K., Stafford, A., Lewis, R. (2011). *The experiences of children participating in organised sport in the UK*. Edinburgh: The University of Edinburgh/NSPCC, Child Protection Research Centre.
- Altıntaş, A., Çetinkalp, Z. K., Aşçı, F. H. (2012). Antrenör-sporcu ilişkisinin değerlendirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 23(3), 119-128.
- Akbaş, S., Aydın, B., DüNDAR, C., Turla, A. (2016). Ensest kurbanı kız çocuklarındaki depresyon ve TSSB ile algılanan sosyal destek ilişkisi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 17(4), 300-308. doi: 10.5455/apd.210473
- Aras, Ş., Ozan, S., Timbil, S., Şemin, S., Kasapçı, O. (2016). Öğrencilerin okulda maruz kaldıkları duygusal ve fiziksel şiddet. *Nöropsikiyatri Arşivi*, 53(4), 303-310. doi: 10.5152/npa.2016.11323
- Arslan, G. (2015). Psikolojik istismar, psikolojik sağlamlık, sosyal bağlılık ve aidiyet duygusu arasındaki ilişki. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(36), 47-58.
- Arslan, G. (2018). Psychological maltreatment, social acceptance, social connectedness, and subjective well-being in adolescents. *Journal of Happiness Studies*, 19, 983-1001. Doi: 10.1007/s10902-017-9856-z
- Assink, M., Van Der Put, C. E., Meeuwssen, M. W. C. M., de Jong, N. M., Oort, F. J., Stams, G. J. J. M., Hoeve, M. (2019). Risk factors for child sexual abuse victimization: a meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 145(5), 59-489. doi: 10.1037/bul0000188
- Bjørnseth, I., Szabo, A. (2018). Sexual violence against children in sports and exercise: a systematic literature review. *Journal of Child Sexual Abuse*, 27(4), 365-385. doi: 10.1080/10538712.2018.1477222
- Bostan, B.C., Duru, E. (2019). Ergenlerde algılanan psikolojik istismar ile öznel iyi oluş ilişkisinde psikolojik sağlamlık ve sosyal bağlılığın rolü. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 47, 205-224. doi: 10.9779/pauefd.568123
- Brackenridge, C. H. (2001). *Spoil sports: understanding and preventing sexual exploitation in sport*. London: Routledge.
- Büyüköztürk Ş., Çakmak E. K., Akgün Ö. E., Karadeniz Ş., Demirel F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çakır, Y., Palabıyık, R. (1997). Gençlerde sosyal destek, çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeğinin güvenilirlik ve geçerlilik çalışması. *Kriz Dergisi*, 5(1), 15-24. doi:10.1501/0000861
- Çetin, E., Hacısöftaoglu, I. (2020). Factors facilitating child abuse in sports in Turkey: the case of elite athletes. *Children and Youth Services Review*, 116, doi: 10.1016/j.chilyouth.2020.105120
- David, P. (2005). *Human rights in youth sport*. New York: Routledge.
- Dietz, C. M., Casey, S. L., Stirling, A. E., Porter, N. (2015). Development and validation of the coach-athlete relationship emotional maltreatment scale (CAREMS). *Athletic Insight*, 7(3), 209-226.

- Doğan, B. (2007). *Sporun sosyolojisi ve uygulamalı spor sosyolojisine giriş*. Ankara: Nobel yayınları.
- Doğan, O. (2005). *Spor psikolojisi*, Adana: Nobel kitapevi.
- Duman, N. (2018). *Duygusal İstismarı anlamak*. Ankara: Gece akademi.
- Durmuş, B., Yurtkoru, E. S., Çinko, M. (2013). *Sosyal bilimlerde spss'le veri analizi*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Duru, E. (2007). Sosyal Bağlılık ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlanması. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 26, 85-94.
- Eker, D., Arkar, H. (1995). Çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeğinin faktör yapısı, geçerlik ve güvenilirliği. *Türk Psikoloji Dergisi*, 10(34), 45-55.
- Eker, D., Arkar, H., Yıldız, H. (2001). Çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği'nin gözden geçirilmiş formu'nun faktör yapısı, geçerlik ve güvenilirliği. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 12(1), 17-25.
- Erkorkmaz, Ü., Etikan, İ., Demir, O., Özdamar, K., Sanisoğlu, S. Y. (2013). Doğrulayıcı faktör analizi ve uyum indeksleri. *Türkiye Klinikleri Journal of Medical Sciences*, 33(1), 210-223. doi:10.5336/medsci.2011-26747
- Eliasson, I. (2015). The gap between formalised children's rights and children's real lives in sport. *International Review for the Sociology of Sport*, 52(4), 1-27. doi: 10.1177/1012690215608516
- Evans S. E., Steel A. L., DiLillo, D. (2013). Child maltreatment severity and adult trauma symptoms: does perceived social support play a buffering role? *Child Abuse and Neglect*, 37(11), 934-943. doi: 10.1016/j.chiabu.2013.03.005
- Fortier, K., Parent, S., Lessard, G. (2020). Child maltreatment in sport: smashing the wall of silence: a narrative review of physical, sexual, psychological abuses and neglect. *Br. J. Sports Med.*, 54, 4-7. Doi: 10.1136/bjsports-2018-100224
- Gervis, M., Dunn, N. (2004). The emotional abuse of elite child athletes by their coaches. *Child Abuse Review*, 13, 215-223. doi: 10.1002/car.843
- Gervis, M., Rhind, D., Luzar, A. (2016). Perceptions of emotional abuse in the coach athlete relationship in youth sport: the influence of competitive level and outcome. *Int. J. Sports Sci. Coach*, 11(6), 772-779. doi: 10.1177/1747954116676103
- Glaser D. (2002). Emotional abuse and neglect (psychological maltreatment): a conceptual framework. *Child Abuse & Neglect*, 26(6-7), 697-714. doi: 10.1016/S0145-2134(02)00342-3.
- Gürbüz S. (2019). *Amos ile yapısal eşitlik modellemesi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Hart, S. N., Binggeli, N. J., Brassard, M. R. (1998). Evidence for the effects of psychological maltreatment. *Journal of Emotional Abuse*, 1, 27-28. doi: 10.1300/J135v01n01_03
- Hartill, M., Rulofs, B., Lang, M., Vertommen, T., Allroggen, M., Cirera, E., Diketmueller, R., Kampen, J., Kohl, A., Martin, M., Nanu, I., Neeten, M., Sage, D., Stativa, E. (2021). *CASES: Child abuse in sport: european statistics-project report*. Ormskirk, UK: Edge Hill University.
- Hornor, G. (2012). Emotional maltreatment. *Journal of Pediatric Health Care*, 26(6), 436-442. doi: 10.1016/j.pedhc.2011.05.004
- Jowett, S. (2005). The coach-athlete partnership. *The Psychologist*, 18(7), 412-415.
- Kalaycı, Ş. (2009). *Spss uygulamaları çok değişkenli istatistik teknikleri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Kaplan D. (2000). Evaluating and modifying structural equation models. *D. Kaplan (Ed) Structural Equation Modeling: Foundations and Extensions* içinde (106-129). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel yayınları.

- Kerr, G., Stirling, A., MacPherson, E. (2014). A Critical examination of child protection initiatives in sport contexts. *Social Sciences*, 3(4), 742-757. doi: 10.3390/socsci3040742
- Kerr, G., Willson, E., Stirling, A. (2019). *Prevalence of maltreatment among current and former national team athletes*. https://athletescan.com/sites/default/files/images/prevalence_of_maltreatment_reporteng.pdf
- Lee, R. M., Robbins, S. B. (1995). Measuring belongingness: The social connectedness and Social assurance scales. *Journal of Counseling Psychology*, 42(2), 232-241. doi: 10.1037/0022-0167.42.2.232
- MacCallum, R. C., Browne, M. W., Sugawara, H. M. (1996). Power analysis and determination of sample size for covariance structure modeling. *Psychological Methods*, 1(2), 130-149. doi: 10.1037/1082-989X.1.2.130
- McGee, R. A., Wolfe, D. A. (1991). Psychological maltreatment: toward an operational definition. *Development and Psychopathology*, 3(1), 3-18. doi: 10.1017/S0954579400005034
- Nicholls, A. R., Levy, A. R., Jones, L., Meir, R., Radcliffe, J. N., Perry, J. L. (2016). Committed relationships and enhanced threat levels: Perceptions of coach behavior, the coach-athlete relationship, stress appraisals, and coping among athletes. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 11(1), 16-26. doi: 10.1177/1747954115624825
- Ohlert, J., Seidler, C., Rau, T., Rulofs, B., Allroggen, M. (2017). Sexual violence in organized sport in Germany. *German Journal of Exercise and Sport Research*, 48, 59-68. doi: 10.1007/s12662-017-0485-9
- Ohlert, J., Vertommen, T., Rulofs, B., Rau, T., Allroggen, M. (2020). Elite athletes' experiences of interpersonal violence in organized sport in Germany, the Netherlands, and Belgium. *European Journal of Sport Science*, doi: 10.1080/17461391.2020.1781266
- Olympiou, A., Jowett, S., Duda, J. L. (2008). The psychological interface between the coach-created motivational climate and coach-athlete relationship in team sports. *The Sport Psychologist*, 22(4), 423-438. doi: 10.1123/tsp.22.4.423
- Özdamar, K. (2016). *Eğitim, sağlık ve davranış bilimlerinde ölçek ve test geliştirme yapısal eşitlik modellemesi*. Eskişehir: Nisan kitapevi.
- Öztürk, A. (2020). Çocuğa kötü muamelenin psikolojik ve gelişimsel sonuçlarını önlemek. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 27(1), 7-9. doi:10.4274/tjcamh.galenos.2020.47955
- Pankowiak, A., Woessner, M. N., Parent, S., Vertommen, T., Eime, R., Spaaij, R., Harvey, J., Parker, A. G. (2022). Psychological, physical, and sexual violence against children in Australian community sport: frequency, perpetrator, and victim characteristics. *J. Interpers. Violence*, 9. doi: 10.1177/08862605221114155.
- Peker, A. (2020). Okulda duygusal istismar ve akran zorbalığı. M. Ercengiz, M.Savcı, E. Uğur (Ed). *Çocuğun Duygusal İstismarı* içinden (151-184). Ankara: Nobel yayınları.
- Polat, O. (2007). *Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı Tanımlar I*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Slep, A. M., Heyman, R. E., Snarr, J. D., Foster, R. E., Linkh, D., J., Whitworth, J., D. (2011). Child emotional aggression and abuse: definitions and prevalence. *Child Abuse and Neglect*, 35(10), 783-796. doi: 10.1016/j.chiabu.2011.07.002.
- Stafford, A., Alexander, K., Fry, D. (2013). Playing through pain: Children and young people's experiences of physical aggression and violence in sport. *Child Abuse Review*, 22, 287-299. doi: 10.1002/car.2289
- Stirling, A. E., Kerr, G. A. (2008). Defining and categorizing emotional abuse in sport. *European Journal of Sport Science*, 8(4), 173-181. doi: 10.1080/17461390802086281
- Stirling, A. E., Kerr, G. A. (2009). Abused athletes perceptions of the coach-athlete relationship. *Sport In Society, Cultures, Commerce, Media, Politics*, 12(2), 227-239. doi: 10.1080/17430430802591019

- Stirling, A. E., Kerr, G. A. (2013). The perceived effects of elite athletes' experiences of emotional abuse in the coach-athlete relationship. *International Journal of Sport & Exercise Psychology*, 11(1), 87-100. doi: 10.1080/1612197X.2013.752173
- Tolukan, E., Akyel, Y. (2019). Futbolda antrenör-sporcu ilişkisi ve sürekli sportif kendine güven üzerine bir araştırma. *Spormetre, Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(1), 103-112. doi: 10.33689/Spormetre.529669
- Turan, A., Traş, Z. (2017). An investigation of the relationship between childhood trauma experience of adolescents and perceived social support. *OPUS International Journal of Society Researches*, 7(13), 440-458. doi: 10.26466/opus.349223
- Uğur, E. (2020). Çocuğun duygusal istismarı ve diğer türleriyle ilişkisi. M. Ercengiz, M.Savcı, E. Uğur (Ed). *Çocuğun Duygusal İstismarı* içinden (55-76). Ankara: Nobel yayınları.
- Ural, A., Kılıç, İ., (2011) *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Xiang, Y., Wang, W., Guan, F. (2018). The relationship between child maltreatment and dispositional envy and the mediating effect of self-esteem and social support in young adults. *Frontiers in Psychology*, 9, 1054. doi: 10.3389/fpsyg.2018.01054
- Wilinsky C. L., McCabe, A. (2021). A review of emotional and sexual abuse of elite child athletes by their coaches. *Sports Coaching Review*, 10(1), 84-109, doi: 10.1080/21640629.2020.1775378
- Van Delft, I., Finkenauer, C., Verbruggen, J., Bijleveld, C. C. J. H. (2013). Child maltreatment and social connectedness among high-risk youth: links with depression.. Abstract from the 13th ISPCAN European Regional Conference on Child Abuse and Neglect.
- Vertommen, T., Veldhovenc, N. S., Wouterse, K., Kampenf, J. K., Brackenridge, C., Rhind, D., Neels, K., Eede, F. (2016). Interpersonal violence against children in sport in the Netherlands and Belgium. *Child Abuse and Neglect*, 51, 223-236. doi: 10.1016/j.chiabu.2015.10.006
- Yıldız, B. (2020). Çocuğun duygusal istismarının risk faktörleri. M. Ercengiz, M.Savcı, E. Uğur (Ed). *Çocuğun Duygusal İstismarı* içinden (77-100). Ankara: Nobel yayınları.
- Zimet, G. D., Dahlem, N. W., Zimet, S. G., Farley, G. K. (1988). The multidimensional scale of perceived social support. *Journal of Personality Assessment*, 52(1), 30-41. doi: 10.1207/s15327752jpa5201_2

Ek: Antrenör-Sporcu İlişkisi Duygusal Kötü Muamele Ölçeği (ASİDKMÖ)

(Final 19-Item Version of the Coach-Athlete Relationship Emotional Maltreatment Scale-CAREMS)

Antrenör-Sporcu İlişkisi Duygusal Kötü Muamele Ölçeği (ASİDKMÖ), Dietz vd. (2015) tarafından geliştirilen “Final 19-Item Version of the Coach-Athlete Relationship Emotional Maltreatment Scale-CAREMS” ölçeğinin Türkçeye uyarlanmasıdır. Ölçeğin amacı, antrenörlerin sporculara yönelik duygusal kötü muamelesini ve kötü muamelenin sıklığını ortaya çıkarmaktır.

Ölçek, doğrudan puanlanan 19 maddeden oluşmaktadır. Maddeler likert tipi derecelendirme ile puanlanmaktadır: Daima (5) Sık sık (4) Bazen (3) Nadiren (2) Hiçbir Zaman (1)

Ölçek 5 alt boyuttan oluşmaktadır.

Performansa Dayalı Aşağılama (PDA): 1., 2., 3., 4., 5. ve 6. Madde

Doğrudan Kişisel Aşağılama (DOĞKA): 7., 8., 9 ve 10. Madde

Utandırıcı Davranışlar (UD): 11., 12. ve 13. Madde

Dolaylı Kişisel Aşağılama (DOLKA): 14., 15. ve 16. Madde

Göz Korkutucu Davranışlar (GKD): 17., 18. ve 19. Madde

Ölçek Puan ve Değerlendirmesi:

Antrenör-Sporcu İlişkisi Duygusal Kötü Muamele Ölçeği (ASİDKMÖ), tek başına toplam puan üzerinden değerlendirildiği gibi alt boyutlar birbirinden bağımsız olarak da değerlendirilebilmektedir.

Alınabilecek en düşük puan 19, en yüksek puan 95'tir. Puanların yüksek olması, sporcuların maruz kaldığı duygusal kötü muamele düzeyinin yüksek olduğu anlamına gelmektedir.

Alt Boyutlar:

Performansa Dayalı Aşağılama (PDA): Alınabilecek en düşük puan 6, en yüksek puan 30'dur. Puanların yükselmesi sporcuların maruz kaldığı performansa dayalı aşağılama düzeyinin yüksek olduğu anlamına gelmektedir.

Doğrudan Kişisel Aşağılama (DOĞKA): Alınabilecek en düşük puan 4, en yüksek puan 20'dir. Puanların yükselmesi sporcuların maruz kaldığı doğrudan kişisel aşağılanma düzeyinin yüksek olduğu anlamına gelmektedir.

Utandırıcı Davranışlar (UD): Alınabilecek en düşük puan 3, en yüksek puan 15'tir. Puanların yükselmesi sporcuların maruz kaldığı utandırıcı davranışlar düzeyinin yüksek olduğu anlamına gelmektedir.

Dolaylı Kişisel Aşağılama (DOLKA): Alınabilecek en düşük puan 3, en yüksek puan 15'tir. Puanların yükselmesi sporcuların maruz kaldığı dolaylı kişisel aşağılama düzeyinin yüksek olduğu anlamına gelmektedir.

Göz Korkutucu Davranışlar (GKD): Alınabilecek en düşük puan 3, en yüksek puan 15'tir. Puanların yükselmesi sporcuların maruz kaldığı göz korkutucu davranışlar düzeyinin yüksek olduğu anlamına gelmektedir.

Antrenör-Sporcu İlişkisi Duygusal Kötü Muamele Ölçeği (ASİDKMÖ)

Açıklamalar: Aşağıda sporcuların maruz kaldığı bazı antrenör davranışları verilmiştir. Soruların her birini son bir yılda aldığınız antrenörlük eğitimi ile ilgili olarak göz önüne alınız. Lütfen spor dalındaki antrenörünüzün davranışını göz önünde bulundurarak değerlendiriniz. Soruları cevaplarken yanlış ya da doğru cevap olmadığını bilmenizi isteriz. Lütfen sadece son bir yıldaki baş antrenörünüz için değerlendirme yaptığınızı unutmayınız

	<u>Daima</u>	<u>Sık sık</u>	<u>Bazen</u>	<u>Nadiren</u>	<u>Hicbir Zaman</u>
1. Antrenörüm takıma yaptığım katkıyı küçümsedi (örneğin, antrenörüm beni yeterince övmeyi veya takdir etmedi).	5	4	3	2	1
2. Antrenörüm, kendimi kötü hissettirecek bir şekilde başka birinin (örneğin, aynı pozisyonda) benden daha iyi olduğunu söyledi veya ima etti	5	4	3	2	1
3. Antrenörüm antrenman yapmadığım ve iyi rekabet etmediğim zamanlarda bana daha az destek oldu.	5	4	3	2	1
4. Antrenörüm beklediğim desteği ya da ilgiyi kasıtlı olarak sağlamadı.	5	4	3	2	1
5. Antrenörüm performansımın dolaylı bana sinirli baktı veya beni rahatsız eden jest ve mimikler yaptı.	5	4	3	2	1
6. Antrenörüm başkalarının hataları için beni suçladı.	5	4	3	2	1
7. Antrenörüm bana küfretti veya rahatsız edici lakap taktı.	5	4	3	2	1
8. Antrenörüm bana hakaret etti.	5	4	3	2	1
9. Antrenörüm ile yalnız kaldığımızda beni küçük düşüren yorumlarda (örneğin gurur kırıcı, küçümseyici, rencide edici vb.) bulundu.	5	4	3	2	1
10. Antrenörüm beni aşağıladı.	5	4	3	2	1
11. Antrenörüm benim hakkımda utandırıcı/üzücü hikâyeler anlattı.	5	4	3	2	1
12. Antrenörüm bana veya benim hakkımda utandırıcı/üzücü şakalar yaptı.	5	4	3	2	1
13. Antrenörüm benim hakkımda küçük düşürücü şakalar yaptı.	5	4	3	2	1
14. Antrenörüm işe yaramaz olduğumu söyledi.	5	4	3	2	1
15. Antrenörüm takım arkadaşlarımla başarısızlıklarımı performansıma bağladı.	5	4	3	2	1
16. Antrenörüm ailemi ya da arkadaşlarımı küçümsedi.	5	4	3	2	1
17. Antrenörüm antrenman sırasında sıraya girmem için beni cezalandırmakla tehdit etti	5	4	3	2	1
18. Antrenörüm bilerek beni korkutacak şeyler söyledi.	5	4	3	2	1
19. Antrenörüm, istediği şeyleri yapmam için gözümü korkuttu.	5	4	3	2	1